

## POSTANOWIENIE

20 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 20 sierpnia 2025 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa P.G.  
przeciwko G.G.  
o podwyższenie alimentów,  
na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy w Zamościu  
postanowieniem z 4 sierpnia 2025 r., III RC 271/25,  
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi  
równorzędnemu.**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z 4 sierpnia 2025 r. Sąd Rejonowy w Zamościu zwrócił się do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44<sup>1</sup> k.p.c. o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, mającemu siedzibę poza okręgiem Sądu Okręgowego w Zamościu, jak też poza okręgiem Sądu Okręgowego w Katowicach.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Zgodnie z art. 44<sup>1</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Nie ulega wątpliwości, że art. 44<sup>1</sup> § 1 k.p.c. dotyczy takich sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie,

bez względu na to przez którego sędziego, godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią.

Postanowienie Sądu Rejonowego w Zamościu z 4 sierpnia 2025 r., wbrew art. 357 § 2<sup>1</sup> i 2<sup>3</sup> k.p.c., zostało sporządzone od razu wraz z uzasadnieniem. Podpis sędziego został złożony tylko pod uzasadnieniem, natomiast sentencja postanowienia nie została odrębnie podpisana. Jednak zgodnie z art. 324 § 3 w zw. z art. 361 k.p.c. sentencję postanowienia powinien podpisać skład sądu. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 26 września 2000 r., III CZP 29/00 (OSNC 2001, nr 2, poz. 25) orzeczenie, którego sentencji skład sądu nie podpisał, nie istnieje w znaczeniu prawnoprocesowym także wówczas, gdy zostało ogłoszone. Jeżeli zatem – jak w niniejszej sprawie – wydane na posiedzeniu niejawnym postanowienie zostało skonstruowane w ten sposób, że wraz z uzasadnieniem stanowi jeden dokument, to podpisanie przez sędziego samego uzasadnienia, przy braku podpisu sentencji, pociąga za sobą ten skutek, że takie postanowienie w znaczeniu prawnoprocesowym nie istnieje (zob. uchwałę SN z 13 marca 2002 r., III CZP 12/02, OSNC 2003, nr 2, poz. 17, oraz postanowienie SN z 3 grudnia 2003 r., I CZ 140/03).

Przy tym, z uwagi na konstrukcję postanowienia i wyraźne określenie części motywacyjnej postanowienia jako uzasadnienia, nie ma możliwości przyjęcia, że Sąd Okręgowy skorzystał z art. 357 § 5 k.p.c. i sporządził zasadnicze powody rozstrzygnięcia, a nie uzasadnienie (zob. w tym kontekście uchwałę SN z 6 października 2022 r., III CZP 112/22, OSNC 2023, nr 4, poz. 35).

Skoro zatem w sensie procesowym brak postanowienia Sądu Rejonowego obejmującego wystąpienie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44<sup>1</sup> k.p.c., to przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu nie jest możliwe.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że pierwszeństwo względem trybu przewidzianego w art. 44<sup>1</sup> k.p.c., który wymaga indywidualnej oceny przez Sąd Najwyższy, czy za zmianą abstrakcyjnych reguł właściwości miejscowej określonych w ustawie przemawia dobro wymiaru sprawiedliwości, ma art. 48<sup>1</sup>

k.p.c. z racji tożsamości celów, węższego zakresu zastosowania i przewidzianego w nim automatyzmu (zob. np. postanowienia SN: z 16 czerwca 2021 r., IV CO 91/21; z 25 sierpnia 2022 r., III CO 594/22; z 24 października 2024 r. III CO 1153/24).

Artykuł 48<sup>1</sup> k.p.c. ustanawia bowiem szczególny przypadek właściwości delegowanej, jeżeli w okolicznościach sprawy zachodzi podstawa wyłączenia sędziego *ex lege* wynikająca z art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c. Istota tego rozwiązania sprowadza się do tego, że jeżeli w odniesieniu do jednego lub większej liczby sędziów orzekających w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy (niezależnie od tego, czy są to sędziowie orzekający w danej sprawie) występują przesłanki wyłączenia z mocy prawa określone w art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c., sąd ten nie może rozpoznać sprawy. Rola sądu przełożonego sprowadza się zaś do zbadania, czy istotnie sędzia lub sędziowie sądu właściwego do rozpoznania sprawy podlegają wyłączeniu z mocy prawa na podstawie art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c., a w razie odpowiedzi twierdzącej – wyznaczenia innego sądu równorzędnego w celu rozpoznania sprawy (zob. uchwałę SN z 13 października 2022 r., III CZP 95/22, OSNC 2023, nr 10, poz. 95, oraz m.in. postanowienia SN: z 29 grudnia 2020 r., V CO 169/20; z 31 marca 2021 r., I CO 35/21; z 28 lipca 2023 r., III CO 482/23).

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44<sup>1</sup> k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

(D.Z.)

[SOP]